

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-82 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-45/1065-367
Karar Tarihi : 17.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER** : Esin AYGÜN, Burcu CAN

C. BAŞVURAN : Met Teknik İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Elif UYSAL
Kuşdili Cad. Sevimli İşhanı K:4 No:91 Kadıköy/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
Büyükdere Cad. No:145 Tofaş Han Zincirlikuyu/İstanbul

20 **E. DOSYA KONUSU: TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. (TOFAŞ)'nin yetkili servislerinde kullanılacak ekipman ve teçhizat için yayınladığı listelerde Met Teknik Makine İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti. (Met Teknik)'nin distribütörlüğünü yaptığı markalara yer vermediği, şikayetçinin rakibi olan bir başka teşebbüsün ürünlerine yer verdiği ve bu suretle rekabeti sınırladığı iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda;

- Met Teknik'in Türkiye distribütörlüğünü yaptığı ve TOFAŞ'ın önceki ekipmanlar listesinde yer alan, halihazırda da TOFAŞ yetkili bayilerinin bazıları tarafından kullanılan Car-o-liner markalı şasi düzeltme sistemleri ve buna ilişkin aksesuarların mevcut ekipman listelerinden çıkarıldığı,
- Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan iki punta kaynak makinesi markasına (Car-o-liner ve Pei Point) ilişkin olarak, adı geçen teşebbüs tarafından uzun süredir TOFAŞ'a yönelik tanıtım çalışmaları yapıldığı halde söz konusu markalara ekipman listesinde yer verilmediği,
- Punta kaynak makinelerinin test edilmesi için belirlenen yetkili servisin yeterli altyapıya sahip olmaması sebebiyle test işleminin gerçekleştirilemediği, belirtilen hususta başvuru sahibinin kusuru bulunmamasına karşın ilgili markaların tavsiye listesi kapsamına alınmadığı,
- TOFAŞ'ın tavsiye ekipman listelerinde Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan başka ekipman ve cihazların hala yer aldığı, ancak işaret edilen durumun listeden çıkarılan ekipman ve parçalar için başvuru sahibinin hukuki yollara başvurmasına engel teşkil etmeyeceği,
- TOFAŞ'ın tavsiye ekipman listelerinde yer verdiği resim ve teknik ekipman standartlarının belirli bir firmanın ürünlerine ait olduğu, söz konusu durumun TOFAŞ bayilerinin satın alma sürecinde listede belirtilen markaya yönlendirilmesine ve rekabetin kısıtlanmasına yol açtığı,

11-45/1065-367

- TOFAŞ tarafından yetkili servislere gönderilen talimat ile ekipman listelerinde yer alan ekipmanlardan başka marka ve modellerden satın alınmamasının istendiği, aksi halde söz konusu ekipmanların değerlendirmeye alınmayacağı belirtilmiştir

iddialarına yer verilmiştir. Dolayısıyla başvuruda özet olarak, TOFAŞ tarafından yetkili bayilere gönderilen ve bakım onarım hizmetlerinde kullanılacak ekipmanlara ilişkin standartları öngören listelerde Met Teknik'in faaliyetlerini zorlaştırıcı uygulamalarda bulunulduğu ileri sürülmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 18.03.2011, 23.03.2011 ve 28.03.2011 tarihlerinde, 2044, 2242 ve 2373 sayılar ile giren başvuru üzerine hazırlanan 25.04.2011 tarih ve 2011-4-82/İİ-11-360.EA sayılı İlk İnceleme Raporu, 04.05.2011 tarih ve 11-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 02.08.2011 tarih ve 2011-4-82/ÖA-11-360.EA sayılı Önaraştırma Raporu 09.08.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-110.02.02/372 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

70 Başvuru konusu iddialar esas itibariyle TOFAŞ tarafından dağıtımı yapılan Fiat marka araçların bakım ve onarım hizmetlerinde kullanılan ekipman ve bahse konu ekipmanın parça ve aksesuarlarına ilişkindir. Bununla birlikte Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan ve motorlu araçların bakım ve onarımı hizmetlerinde kullanılan şasi düzeltme ve punta kaynak makineleri ile söz konusu cihazlara ilişkin parçaların, TOFAŞ tarafından dağıtımı yapılan araçlar dışındaki motorlu araçların bakım ve onarım hizmetlerinde de kullanımı mümkündür. Met Teknik tarafından sağlanarak dağıtımı yapılan ekipman ve cihazlar, binek ve hafif ticari araç segmentindeki motorlu taşıtların bakım ve onarımına yönelik hizmetlerde kullanılmaktadır. Buna ek olarak anılan ekipman ve cihazların motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere tedarik edilmesi ve bu hizmetlerin sunumu bakımından taşıdıkları önem dolayısıyla motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetleri pazarının da ikinci bir ilgili ürün pazarı olarak belirlenmesi mümkündür.

80 Bu itibarla bu dosya bakımından ilgili ürün pazarları marka bazında belirlemeye gidilmeksizin, "binek ve hafif ticari araç segmentinde yer alan motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetlerine yönelik ekipman tedariki pazarı" ve "binek ve hafif ticari araç segmentinde yer alan motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Binek ve hafif ticari araç segmentinde yer alan motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetlerine yönelik ekipmanın Türkiye'nin her yerine tedarik edilebildiği ve bu hizmetlerin Türkiye'nin her yerinde sunulabildiği dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

11-45/1065-367

I.2. Tespitler

I.2.1. Met Teknik Tarafından Sunulan Bilgi ve Belgeler

90 Met Teknik'ten elde edilen belgelerde;

- TOFAŞ yetkili servisi Poyraz Otomotiv'in İzmir ve Aydın'daki işletmeleri için Met Teknik ile akdettiği, iki adet punta kaynak makinesi, iki adet sinerjik gaz altı kaynak makinesi ve iki adet plazma kesicinin satın alınmasına ilişkin sözleşmelerin, *"TOFAŞ tarafından cihaz alımlarının durdurulduğu, TOFAŞ'ın kendisinin fiyat alarak bayilerine sunacağı ve satışı kendi bünyesinde oluşturacağı"* gerekçesiyle iptalini talep ettiği,

- Rize'de faaliyet gösteren TOFAŞ yetkili servisi Oto Ak'ın punta kaynak makinesi alımı için Met Teknik'e yapmış olduğu siparişi, TOFAŞ tarafından ilgili ürünün uygunluğu onaylanmadığı gerekçesiyle iptal ettiği,

100 - TOFAŞ'ın ekipman listelerinden Car-o-Liner marka şasi düzeltme sistemlerinin çıkarılması ve Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan punta kaynak makinelerinin listeye dahil edilmemesi üzerine TOFAŞ'a ihtarname çekilerek *"listeden çıkarma işleminin herhangi bir gerekçeye dayanmadığı, punta kaynak makinelerine ilişkin TOFAŞ tarafından yapılması öngörülen test uygulamasının ise testi gerçekleştirecek TOFAŞ bayisinin elektrik tesisatının söz konusu cihazı çalıştırmaya yetmemesi sebebiyle yapılamadığı, TOFAŞ'ın mevcut uygulamalarının haksız rekabete yol açtığı ve listelerin düzeltilmesi gerektiği"* hususlarının ilgili tarafa bildirildiği, buna karşın TOFAŞ tarafından ihtarnameye verilen cevapta *"ekipman listelerin Fiat marka araçların bakım onarım hizmetlerinde kullanılacak cihazlara ilişkin tavsiye listeler olduğu, bu itibarla söz konusu araçların servis hizmetlerinde hangi teknik özellikteki ekipmanların kullanılabilmesinin TOFAŞ tarafından öngörülmesinin olağan bir durum olduğu, punta kaynak makinelerinin test edilememesine ilişkin olarak şebeke elektriğine dahi cevap veremeyen bir ekipmanın listeye dahil edilmemiş olmasından dolayı TOFAŞ'ın sorumlu tutulamayacağı, ayrıca halihazırda ekipman listesinde birçok firmanın yanında Met Teknik'in de ekipman ve parçalarının halen mevcut olduğu"*nun belirtildiği

hususlarına yer verilmiştir.

Met Teknik tarafından sunulan bilgi ve belgelere ek olarak, ilgili tarafa gönderilen bilgi isteme yazısı kapsamında aşağıda belirtilen hususlarda bilgi alınmıştır:

- Met Teknik, TOFAŞ tarafından dağıtımı yapılan motorlu araçlara yönelik yedek parça tedariki alanında faaliyet göstermemektedir.

120 - Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan ve motorlu araçların bakım ve onarımı hizmetlerinde kullanılan şasi düzeltme ve punta kaynak makineleri ile söz konusu cihazlara ilişkin parçaların, TOFAŞ tarafından dağıtımı yapılan araçlar dışındaki motorlu araçların bakım ve onarım hizmetlerinde de kullanımı mümkündür.

- Met Teknik tarafından sağlanarak dağıtımı yapılan ekipman ve cihazlar, binek ve hafif ticari araç segmentindeki motorlu taşıtların bakım ve onarımına yönelik hizmetlerde kullanılmaktadır.

- Met Teknik'in ekipman tedarik ettiği motorlu araç üretici ve ithalatçıları, yetkili servislerinde kullanılacak ekipman ve cihazları farklı yöntemlerle belirlemekte ve yetkili servislerine tavsiye etmektedir. Değerlendirilen yöntemler şunlardır:

130 - (İstisnai olarak) ekipmanların distribütör ya da üretici tarafından satın alınması ve yetkili bayilere dağıtılması,

11-45/1065-367

▪ Distribütör ya da üreticinin lisansı altında üretim ya da ithalat yaptığı yabancı üreticinin tavsiye listesini aynen tercüme etmesi,

▪ Tavsiye listelerine teknik kriterlerin yanında marka ve modellerin de eklenmesi yahut yalnızca teknik kriterlerin belirtilmesi.

- Met Teknik Türkiye’de faaliyet gösteren motorlu taşıt üretici ve ithalatçılarının neredeyse tamamına ekipman sağlamaktadır. Teşebbüsün müşterilerinden bazıları şunlardır:

...

- Met Teknik’in müşteri portföyünde TOFAŞ yetkili servisleri ile yaptığı ticaretin payı, her yıl değişmekle birlikte, % ... seviyesini aşmamaktadır.

1.2.2. TOFAŞ Tarafından Sunulan Bilgiler

TOFAŞ’ın konuya ilişkin yazılarında yer alan hususlara aşağıda yer verilmiştir:

- TOFAŞ, kurmuş olduğu Fiat satış ve satış sonrası dağıtım sistemlerinde, 2005 yılında pazar payını tespit için yaptırmış olduğu bir araştırmaya dayanarak, niceliksel seçici dağıtım sistemini tercih etmiştir. 2005-2006 yıllarında 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında dağıtım sisteminin seçimi esnasında Fiat marka servis ağının pazar payı %... ve Fiat marka yedek parça satış ağının pazar payı %... olup, inceleme döneminde söz konusu pazar paylarının halen 2005/4 sayılı Tebliğdeki eşik oranı olan %30’un altında bulunduğu tahmin edilmektedir.

- TOFAŞ servislerinde bulunması gereken bakım onarım ekipmanlarına ilişkin listenin hazırlanmasında; TOFAŞ servislerinde fabrika üretim kalitesine uygun şekilde hizmet verebilmelerini sağlayacak nitelikteki ekipmanların yer almasının gerekliliği göz önünde bulundurulmuştur.

- Ekipman listeleri hazırlanırken, herhangi bir markaya ait ekipmanın listede yer alması için öncelikle üretim koşullarını ve müşterinin beklentilerini karşılayacak düzeyde belirlenen kalite hedeflerine uygun olarak hizmet verebilecek teknik kapasitede ekipmanların seçilmesi istenmiştir. Her ekipman için marka ve modelden bağımsız belirlenen minimum standartlar temel özellikler olarak ekipman listesinde detaylarıyla yer almaktadır. Bu özelliklerin oluşturulmasında ve ekipmanın seçiminde ekipman ve cihazların ergonomik, verimli, güncel teknolojik gereksinimlere sahip olması, iş yapış hızı, tekrarlanabilirliği, makinenin kullanım ömrü (garanti süresi), yapılan işin kalite hedeflerini sağlayabilmesi, makinenin üretim koşulları (piyasada bilinirliği olmayan veya güvenilirliği olmayan marka olmaması) ve üzerinde kullanılan donanım-detay parçaların kalitesi ve menşei, çevre ve insan sağlığına etkisi, arızalanması durumunda kolay tamir edilebilirliği ve yedek parça bulunabilirliği, makineyi satan veya dağıtan firmanın verdiği satış sonrası hizmetlerin içeriği (Türkiye distribütörü olması) ve Türkiye genelinde satış sonrası teşkilatının yaygınlığı, ekipmanı satan firmanın müşterilerine verdiği hizmetin kalitesi ve alınan geri bildirimler gibi kriterler dikkate alınmıştır.

- Listeler, Fiat Group Automobiles SpA (FGA)’nın ekipman listesinde yer alan ekipman ve cihazların teknik özelliklerine dayanmaktadır.

- Tavsiye edilen ekipman listesinde, aşağıda yer alan tedarikçi ve/veya üretici konumunda olan firmaların ürünlerine yer verilmektedir.

1. Met Teknik

...

11-45/1065-367

- Söz konusu listedeki firmalar, Fiat marka araçların teknik özellikleri ve kalite şartlarını diğer firmalara göre daha fazla karşılayan firmalar olup, aynı zamanda örnek niteliğindedir. Nitekim bu tavsiyeler çerçevesinde birçok yetkili servis liste dışındaki firmalardan eşdeğer nitelikte cihaz tedarik etmektedir.

180 - Bakım ve onarım hizmetlerinde kullanılan ekipman ve cihazlar TOFAŞ tarafından değil, yetkili servisler tarafından tedarik edilmektedir. Yetkili servisler, tedarikçi firmalar ile görüşerek kendilerine uygun ekipmanları seçmekte ve satın alma - tedarik süreçlerini kendi tercihleri doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte, sadece Fiat marka araçlara özgü ... cihazı sözü edilen listelerde bulunmayıp, Fiat'tan temin edilmekte ve bayilere (yetkili servislere) satılmaktadır.

190 - Tavsiye edilen ekipman listesi içerisinde her bir ekipmanın kullanım şartları "standart" tanımı altında yer almaktadır. Bu tanım içerisinde o ekipmanın; "temel standart (zorunlu)", "isteğe bağlı", "tavsiye edilen" bilgileri detaylarıyla yer almaktadır. Zorunluluk koşulu ise TSE veya Fiat bayilik ve yetkili servislik standartlarından kaynaklanmaktadır. Tek bir firmaya veya markaya bağımlılık söz konusu olmadığı gibi, teknik tanımlar içerisinde kaldığı teyit edilen ekipmanlar için alternatif firma ve/veya markalar da yer almaktadır. Ekipman listesinde toplam on farklı firma yer almış olup, bunların yanında eşdeğer nitelikli başka markaların da servisler tarafından satın alınıp kullanması, diğer bir ifadeyle (standartları sağladığı teyit edilmek kaydıyla) tavsiye edilen liste dışındaki her marka veya firmanın ürününün de kullanımı mümkün bulunmaktadır.

200 - Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan ve daha önce TOFAŞ'ın ekipman sirkülerinde yer alan Car-o-Liner markalı şasi düzeltme sistemleri ile aksesuar ve ekipmanların yeni yayınlanan sirkülerde yer almamasının gerekçesi; tavsiye listeden bilgisayar ölçümlü tezgâhların çıkarılarak yalnızca kalıp sistemli universal tezgâhlara yer verilmiş olmasıdır. Daha önce listelerde yer alan bilgisayar ölçümlü tezgâhların kullanımının çok karmaşık olması ve kaporta personelinin eğitim seviyelerinin çok düşük olması (azami ilköğretim) nedeniyle servis ağı içerisinde kullanılmadığı veya etkin kullanılmadığı, bu sebeple de atıl duruma düşmüş olduğu TOFAŞ tarafından tespit edilmiştir. Buna karşın kalıplı universal tezgâh düşük eğitim seviyesine sahip personelce bile kolayca kullanılabilir. Sözü edilen hususa ek olarak, Car-o-Liner marka tezgâha sahip servis noktalarında Met Teknik tarafından yeni modeller için yapılması gereken güncellemelerin yapılmadığı ve tezgâhların bu anlamda da atıl duruma düştüğü ve teknik olarak kullanılabilirliklerini yitirdiği tespit edilmiştir. Belirtilen gerekçelerle ekipman listelerinde kalıplı universal tezgâhlar tavsiye edilmiştir. Met Teknik firmasının Car-o-Liner markasında kalıplı universal tezgâhı bulunmadığından, belirtilen ekipman kaleminde Met Teknik ürünleri listeye dahil edilmemiştir. Nitekim eski listelerde yer alan, Yardımcılar firmasının BlackHawk markalı bilgisayarlı tezgâhları da bu sebeple listeden çıkarılmıştır.

210 - Söz konusu liste değişikliklerine rağmen Met Teknik firmasına ait başka cihaz ve ekipmanlar listelerde yer almaya devam etmektedir. Nitekim en pahalı ürünlerden biri olan ve Met Teknik tarafından da sağlanan "boya ve astar kabini" hâlâ ekipman listesinde yer almaktadır.

I.2.3. Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bilgiler

220 Raportörler, önaraştırma sürecinde başvuru dilekçesinde adı geçen ve İzmir ve Aydın illerinde Fiat yetkili servisi olarak faaliyet gösteren Poyraz Otomotiv, motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetlerinde kullanılan cihazların tedariki alanında faaliyet gösteren ve Fiat servislerine ekipman tedarik eden Yardımcılar Otomotiv ve Rize'de Fiat yetkili servisi olarak faaliyet gösteren Oto Ak yetkilileri ile görüşmeler yapmışlardır. Ayrıca, Ankara'da

11-45/1065-367

faaliyet gösteren Fiat bayisi Aalı Petrol ve Tic. Ltd. Şti. (Aalı Petrol)'den konu ile ilgili bilgi alınmıştır. Söz konusu görüşmelerde yetkililerce;

- Fiat marka araçların bakım ve onarım hizmetlerinde kullanılacak ekipman ve ekipmanlara ilişkin yedek parçaların bayi tarafından tedarik edildiği, sözü edilen cihazların TOFAŞ tarafından sağlanmadığı,

230 - Tavsiye ekipman listelerinde ekipman markalarının yer almadığı, yalnızca servis hizmetinin Fiat marka araçların teknik özelliklerine uygun Şekilde gerçekleŐtirilebilmesi amacıyla ekipmanların niteliklerine yönelik standartların ngrdĞ, yetkili servislerin belirtilen standartları karŐılamak kaydıyla tercih ettikleri herhangi bir markanın cihazlarını kullanabildiği, dolayısıyla distribütör tarafından ekipman markalarına yönelik herhangi bir tespit yapılmasının söz konusu olmadığı,

- TOFAŞ tarafından hazırlanan tavsiye ekipman listelerinde öngörülen kriterlerin belirli bir markaya işaret etmediği, belirtilen standartları sağlayan birden fazla marka alternatifinin bulunabildiği

ifade edilmiştir.

240 Ayrıca Poyraz Otomotiv tarafından; bakım onarım hizmetlerinde kullanılan punta kaynak makinelerine ilişkin olarak yakın tarihte bir marka deĐiŐikliĐine gittikleri, Met Teknik ile yapılan sözleŐmeyi iptal ettikleri, söz konusu iptalin gerekçesinin adı geçen teşebbüs tarafından dağıtımı yapılan cihazın teknik özelliklerinin, sundukları hizmet bakımından uygun ve yeterli olmadığına karar vermeleri olduğu, belirtilen hususta TOFAŞ'tan herhangi bir talimat alınmadığı ifade edilmiştir.

250 Benzer Şekilde Oto Ak tarafından; ekipmanları tercih ederken fiyat ve teknik özellikler bakımından en avantajlı olan markanın belirlenmesi yöntemini uyguladıkları belirtilmiştir. Bu çerçevede punta kaynak makinesi alımı sürecinde markalar incelenirken, öncelikle Oto Ak'ın servis hizmetlerinde çalıŐan teknik personelin ve bununla birlikte diğer servisler ile bakım onarım hizmetleri alanında faaliyet gösteren ve konuya ilişkin teknik bilgisi bulunan kiŐilerin görüŐlerine baŐvurulduĐu ifade edilmiştir. Sözü edilen süreçte aralarında Met Teknik, Yardımcılar ve Bakırcı firmalarının da bulunduğu çeŐitli teşebbüslerin ürünlerini inceledikleri, netice olarak punta kaynak makinesini Yardımcılar'dan satın aldıkları hususunda bilgi verilmiştir. Ayrıca işaret edilen değerlendirme sürecine yönelik olarak TOFAŞ'tan herhangi bir talimat alınmadığı belirtilmiştir.

Bundan başka, Yardımcılar tarafından verilen bilgiye göre, teşebbüs Fiat yetkili servislerine yönelik tedarik faaliyetlerinde herhangi bir sorun yaŐamamaktadır. SözleŐme iptali, tedarikin durdurulması gibi bir uygulamayla karŐılaŐılmamıŐtır.

Son olarak, Aalı Petrol ile yapılan görüŐmede hlihazırda kalıplı universal tezgâh kullanıldığı ifade edilmiŐ ve bilgisayarlı tezgâh kullanımı için mevcut kaporta personelinin daha eğitimi ve bilgisayar bilgisi olan personelin bulunmasının gerekliliğine dikkat çekilmiŐtir.

260 I.3. Değerlendirme

Başvuru konusu iddialar, TOFAŞ'ın yetkili servislerine gönderdiği tavsiye niteliğindeki ekipman listelerinde Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan Şasi düzeltme sistemi cihazına yer vermediği, punta kaynak makineleri bakımından ise yine Met Teknik tarafından dağıtımı yapılan markaların listelere dahil edilmediği, TOFAŞ'ın tavsiye ekipman listelerinde yer verdiği resim ve teknik ekipman standartlarının belirli bir firmanın ürünlerine ait olduğu, söz konusu durumun TOFAŞ bayilerinin satın alma sürecinde listede belirtilen

11-45/1065-367

markaya yönlendirilmesine yol açtığı ve bu suretle rekabetin kısıtlandığı hususlarına ilişkindir.

270 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri"* yasaklanmıştır¹. Bu kapsamda *"Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi"*, yasaklanan haller arasındadır. Dolayısıyla iddia konusu hususlar, 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri kapsamında düzenlenmiş bulunmaktadır. Öte yandan, yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımını konu edinen ve dikey sınırlamalar içeren dikey anlaşmalara ilişkin düzenlemeler 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile düzenlenmiştir. Tebliğ çerçevesinde *"Bağımsız teşebbüs"*, doğrudan ya da dolaylı olarak araçların bakımı ve onarımı ile iştilal eden teşebbüsleri, özel servisleri, onarım aracı ve ekipmanı üreticilerini, bağımsız yedek parça üretici ve dağıtıcılarını, teknik bilgi yayımcılarını, otomobil kulüplerini, yol yardımı veren teşebbüsleri, test hizmeti veren teşebbüsleri ve servisler için eğitim veren teşebbüsleri ifade etmek üzere tanımlanmıştır. Onarım aracı ve ekipman tedariki ile iştilal eden Met Teknik firmasının 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında bağımsız teşebbüs olarak değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır. Bundan başka, şikâyet konusunun doğrudan etkilendiği alan olan TOFAŞ ve yetkili servisleri arasındaki ilişkinin de 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında olduğu muhakkaktır. Bu nedenle yapılan değerlendirmelerde 2005/4 sayılı Tebliğ hükümleri esas alınmıştır.

280 Öncelikle TOFAŞ'ın kurmuş olduğu Fiat satış sonrası dağıtım sisteminin Tebliğ'e uygun olup olmadığı değerlendirilmiştir: 2005/4 sayılı Tebliğ'in *"Muafiyetin Genel Koşulları"* başlıklı 4. maddesinde;

"Muafiyet hükümleri, dikey anlaşmanın aşağıdaki koşulları taşıması kaydıyla sağlayıcının motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u; motorlu taşıtların dağıtımı için niceliksel seçici dağıtımın tercih edildiği anlaşmalarda ise %40'ı geçmemesi durumunda uygulanır. Niteliksel seçici dağıtım sistemi oluşturan anlaşmalar için pazar payı eşiği bulunmamaktadır.

300 *Tek elden sağlama yükümlülüğü içeren dikey anlaşmalarda muafiyet, alıcının anlaşma konusu malları ve hizmetleri aldığı ilgili pazardaki payının %30'u aşmaması koşuluyla uygulanır."*

hükmü yer almaktadır. Buna göre Tebliğ kapsamına giren herhangi bir anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanabilmesi için gerekli olan önkoşulun pazar payı eşiklerine bağlı olarak uygun dağıtım sisteminin benimsenmesi olduğu anlaşılmaktadır. TOFAŞ, kurmuş olduğu Fiat satış ve satış sonrası dağıtım sistemlerinde, 2005 yılında pazar payını tespit için yaptırmış olduğu bir araştırmaya dayanarak, niceliksel seçici dağıtım sistemini tercih

¹ Dosya konusu iddialar bakımından ilgili ürün pazarları olarak kabul edilebilecek *"binek ve hafif ticari araç segmentinde yer alan motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetlerine yönelik ekipman tedariki pazarı"*nda TOFAŞ faaliyette bulunmadığından ve *"binek ve hafif ticari araç segmentinde yer alan motorlu taşıtların bakım ve onarım hizmetleri pazarı"*nda birden fazla sağlayıcının servis ağına bağlı çok sayıda teşebbüs bulunmasından hareketle, TOFAŞ'ın hakim durumda olmadığı sonucuna ulaşılmış ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir değerlendirme yapılmamıştır. Nitekim, Met Teknik'in müşteri portföyünde TOFAŞ'ın yetkili servisleri ile yaptığı ticaretin payının, her yıl değişmekle birlikte, % ... seviyesini aşmaması da Met Teknik'in farklı sağlayıcılarla çalıştığını göstermektedir.

11-45/1065-367

310 etmiştir. Dosya mevcudu bilgilere göre, 2005-2006 yıllarında 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında dağıtım sisteminin seçimi esnasında Fiat marka servis ağının pazar payı %... ve Fiat marka yedek parça satış ağının pazar payı %... düzeyinde olup, inceleme tarihinde söz konusu pazar payları halen 2005/4 sayılı Tebliğdeki eşik oranı olan %30'un altında bulunmaktadır. Esasen, bu tespitte, garanti döneminde yapılan satışların hesaplamaya dâhil edilmeyeceği hususu dikkate alınarak, ilgili teşebbüsün yapmış olduğu beyan esas alınmıştır. Bu çerçevede 2005/4 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşiğin aşılmadığı anlaşılmaktadır.

320 Başvuru konusu iddiaların niceliksel seçici dağıtım sistemini benimseyen bir sağlayıcı bakımından nasıl değerlendirileceği ele alınması gereken bir diğer konudur. 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında niceliksel ve niteliksel seçici dağıtım sistemlerinin tanımlarına yer verilmektedir. Buna göre niceliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılarını veya yetkili servislerini seçerken onların sayılarını doğrudan sınırlandıracak ölçütler kullandığı seçici dağıtım sistemi olarak kabul edilmişken; niteliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılar veya yetkili servisler için sadece niteliksel olan, anlaşma konusu mal veya hizmetlerin niteliğinin gerektirdiği, dağıtım sistemine katılmak için başvuran tüm aday teşebbüsler için aynı olacak şekilde belirlenen ve ortaya konan, ayrımcı bir biçimde uygulanmayan ve dağıtıcıların veya yetkili servislerin sayısını doğrudan sınırlamayan ölçütler kullandığı bir sistemdir. Niteliksel seçici dağıtım sistemi için pazar payı eşliği öngörülmemiştir. Dolayısıyla ilgili tanımlardan ve her iki sistemin farklı pazar payı eşiklerine bağlandığından yola çıkılarak, niceliksel seçici dağıtım sisteminde sağlayıcının hareket alanının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılabılır. Esasen bu farklılık ilgili Tebliğ'e ilişkin Kılavuz ile getirilen açıklamalardan da anlaşılmaktadır. Buna göre, sağlayıcının, yetkili servislerinin bakım-onarım hizmetlerini belirli bir kalitede ve belirli sürelerde yerine getirebilecek nitelikte olmalarını isteyebileceği ve bu yönde hizmet gerekleri ile bağdaşan niteliksel kriterler öngörebileceği, ancak sağlayıcının belirlenen sonuçlara ulaşmak için gerekli olan ve yetkili servise herhangi bir esneklik tanımayan yükümlülükler getirmesi halinde, özellikle de bu durum bakım-onarım hizmetlerinin maliyetini artırıyorsa, bu kriterlerin niceliksel kriter olarak kabul edilebileceği Kılavuz'da açıklanmaktadır. Dolayısıyla, sağlayıcının yetkili servislerin temin etmekle yükümlü oldukları ekipmanı seçerken belirli bir markaya işaret etmesinin niceliksel bir kriter olarak ele alınabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, böyle bir yükümlülüğün katı bir şekilde uygulanmaması ve pazarda daha uygun koşullarla temin edilebilecek eşdeğerlerinin mevcut olması halinde yetkili servislerin bu cihazları da temin etmeleri, özellikle birden fazla markaya hizmet veren servisler bakımından önemlidir. Çok markalı yetkili servislerin her markaya özgü teşhis cihazlarına sahip olmasının talep edilmesi halinde, ölçek ekonomilerinden yararlanmalarının engellenebileceği ve böylece bakım-onarım hizmetlerinde çok markalılığın da dolaylı olarak kısıtlanabileceği kanaatine varılmıştır.

340 Gerek TOFAŞ tarafından sunulan belgelerden gerekse yetkili servisler ile yapılan görüşmelerden; halihazırda TOFAŞ tarafından uygulanan sistemin de bu doğrultuda olduğu, TOFAŞ servislerinde bulunması gereken satış sonrası hizmet, tamir ekipman listesinin hazırlanmasında ekipmanların teknik özelliklerinden yola çıkıldığı ve teknik özellikleri sağlayan ekipmanların da yetkili servisler tarafından kullanımına müdahale edilmediği anlaşılmıştır.

350 Yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler çerçevesinde, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun anlamında herhangi bir ihlal tespit edilmediği ve bu nedenle adı geçen teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

11-45/1065-367

J. SONUÇ

Düzenlenen Rapor'a ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.